

Religionem ingrediatur, gravato hærede, ut quoad illa solverit, centum pendat annuatim, an illa monasterium ingressa sub spe futurae numerationis, annua quantitas licite capi possit? Videtur quod non, cum monasterium ad fortem agere non impediatur, juxta regulam superius traditam, numero 115. Sed aliud est tenendum ex dictis numero 124. quoniam pro justo interesse pensio sine crimine capitur; sustinet enim monasterium damnata emergens, dum moniali exhibet alimenta; & lucri cessationem, quia dotes monialium otiose non existunt, sed utiliter collocatae in censuum frequenti emptione, vel aliter, utilitatem reddunt communitati.

127 Cui resolutioni ad stipulatur Barbos. collect. cap. Salubriter, numero 6. de usur. dum docet, de decisionem ejus constitutionis procedere etiam in matrimonio spirituali, ita ut si qua mulier, promissa per parentem, vel alium dote, professionem emisit, monasterium, dum solutio differtur, possit & fructus pignoris accepti lucrari, & consequenter de certa quantitate annuatim solvenda pacisci, quod utique ex voluntate testatoris procul dubio licebit.

SUMMARIUM.

- 1 Tutores Jure Civili pecuniam pupillarem utiliter expendere, seu fœnori dare tenebantur.
- 2 An transeat hac obligatio ad hæredes tutorum.
- 3 A quo tempore tutores cogebantur usuras pecunia pupillaris solvere.
- 4 Solvunt usuras pupillares, donec bona administrationis retinent.
- 5 Hoc præscribitur, si diu rationes dominus exigere omiserit.
- 6 Usuras quas tutores solvere compellebantur.
- 7 Quando non licebat tutoribus pecuniam pupillarem sub usuris mutare.
- 8 Usuræ pupillares hodie sublatae sunt, nec eas exercere pietatis prætextu licet.
- 9 Tutor qui otiosam habet pupillarem pecuniam, quomodo damnetur.
- 10 Quid probare debet minor: & an cogatur solvere interesse pro pecunia, quam à debitoribus non exegit, ibid.
- 11 Tutores in Hispaniâ quomodo ad interesse damnetur.
- 12 Idem in curatoribus minorum ac in tutoribus quoad usuras, vel interesse observatur.
- 13 Si restator, qui tutorem dedit, cum liberum esse caverit ab eo, quod tutelae iudicio deberet, non damnetur ad usuras seu interesse, nisi pecuniam in proprios usus verterit.
- 14 Utrum liceat sic societatem contrahere, ut unus nulli periculo se exponens, lucrum percipiat? qui disspulent.
- 15 Societas contrahi potest, ut unus pecuniam, alter operam impendat, & commodum, & damnum aquis portionibus inter eos dividatur, & in dubio sic divisio fieri debet.
- 16 In hac societate quomodo quisque periculum sustineat.
- 17 In ipsa societate non communicatur capitale.
- 18 De justitiâ ejus societatis qui egerint.
- 19 In præfata societate utrum capitale dividatur, & num. 20.
- 21 Contractus societatis celebratus creditur, etsi dicatur socius pecuniam mutuo dare ei, qui operam est adhibiturus.

- 22 Conferenti pecuniam ad societatem non licet convenire, ut lucrum commune sit, & damnnum ad socium solum spectet: nec quod pars capitalis semper salva sit, altero socio periculum sustinente, si totum capitale extinguatur, & n. 23.
- 24 In societate qualiter æqualitas servanda, & an valeat pactum, ut lucrum sit commune, & ad unum ex sociis duntaxat damnnum spectet.
- 25 Inter socios fraternitas quedam contrahitur, propter quam non conveniuntur, nisi quatenus facere possunt.
- 26 Utrum sociis non æqualiter conferentibus, pactum sit licitum, quod lucrum pro virili distribuatur æqualiter.
- 27 Qui plus confert ad societatem industria, & labore, plus ex lucro percipere debet, & è contra qui minus confert.
- 28 Sociis adhibentibus cunctis operam, ac industriam, non attenditur ad divisionem, an unus magis laboris & industria impenderit: & quid si filii unius ex sociis laborarent, remissive.
- 29 Pacta inequalitatis in societate sustinentur, nisi de ipsorum iniquitate constet aperte.
- 30 In societate expressa bonorum omnium quomodo divisio facienda.
- 31 In hac societate non inspicitur quis ex sociis plus consumpserit in necessariis, aut si plus sit lucratus.
- 32 Filiae unius socii omnium bonorum an dos ex bonis societatis communibus constituenda?
- 33 Ubi unus ex sociis pecuniam, alter operam adhibet, quid operetur pactio, ne hic de damno teneatur.
- 34 Quid si idem pactum adjiciatur in favorem conferentis pecuniam.
- 35 Lex si non fuerint, §. ita coiti, ff. pro socio, intelligitur, & exponitur.
- 36 Societas utrum licite ita contrahi possit, ut pecuniam exhibens nullum periculum subeat, & annuam quantitatem percipiat, & num: 37. 38. 39.
- 40 Pacta iniqua societatis arbitrio boni viri ad æqualitatem reducuntur, etsi damnificatus asserat se donare.
- 41 De nautico fœnore apud Romanos.
- 42 Capitis Naviganti, de usur. referuntur Interpretes.
- 43 Dicitur caput Naviganti, interpretatur, & num. 44.
- 45 Quando liceat credere pecuniam, vel merces constringendo debitorem ut certam solvat ultra fortem quantitatem pro periculo nautico, quod creditor sustinet ultroneus.
- 46 Hadriani intellectus ad caput Naviganti, rejicitur.
- 47 Utrum qui pecuniam dedit ad nauticum fœnus, teneatur restituere quod pro periculo accepit, & num. 48. 49. 50. & 51.
- 52 Opponitur resolutioni argumentum, & solvitur.
- 53 Nauticum fœnus an Jure Pontificio sit sublatum?
- 54 Pretium pro assurance in nautico fœnore licite percipitur, quanquam assuretor operam nullam adhibeat.
- 55 Utrum liceat pro fidejussione pretium percipere? & num. 56. 57. 58. & 59.
- 60 Fidejussore pretium accipiente, non contrahitur mandatam, sed contractus immominatus, & de ejus effectibus.

CAPUT II.

Ad Num. I.

- 61 In fidejussione pro pretio quid cavendum, ne usura, vel iniquitatis vitium irrepat.
- 62 Cur dicatur pactum legis commissoriae, à quo Imperatore omnino deletum, & à quo ex parte restitutum.
- 63 Pactum legis commissoriae in pignorebus quâ formâ concipiatur. Jure Pontificio, & Regio Hispano prohibetur.
- 64 Non valet in feudo, si actum sit, ut pecuniâ creditâ intra certum tempus non solutâ pignus feudi titulo cedat creditori.
- 65 Pactum legis commissoriae inter tertium, & debitorem an subsistat. Quid in fidejussore? Referunt opinio docens valere, ibid.
- 66 Adducitur contraria, & amplectitur.
- 67 Ratio traditur, & interpretatio ad l. fin. de contr. emptio.
- 68 Alia interpretatio refutatur. Pactum legis commissoriae non tenet de quavis re debitoris, etsi obligata non sit pro debito, ibid.
- 69 Pactum legis commissoriae reprobatum, etsi res solum generaliter sit obligata.
- 70 Pactum legis commissoriae reprobatum quibuscumque verbis conceptum.
- 71 Mens D. Covarr. explicatur, qui non distinguit fidejussorem à creditore quoad reprobationem pacti legis commissoriae.
- 72 Alia interpretatio legis finalis de contr. empt. reprobatum.
- 73 Pactum valet, ut debitore non solvente tempore præfinito, pignus creditori pro justo pretio cedat. Sed in censu reprobatum ea pacto, ibid.
- 74 Valet etiam si convenerit, ut res maneat creditori simpliciter; nam subintelligitur pro justo pretio.
- 75 Lex 12. tit. 13. p. 5. quæ obstat conclusioni præcedenti, interpretatur.
- 76 Pactio non valet, si convenerit, ut pecuniâ non reddita, pignus detur in solutum.
- 77 Conclusio tradita n. 73. corroboratur, & à pactis suspensio abstinendum suadetur.
- 78 Lex commissoria in pignorebus detestatur, & ratio quâ prohibetur, remissive.
- 79 In pacto legis commissoriae fere semper iniquitas latet propter excessum valoris pignoris.
- 80 Pactum legis commissoriae unde dictum, remissive.
- 81 Pactum legis commissoriae non consistit, quanquam postulate debitore adjiciatur, nisi aliquam ipsi utilitatem asserat.
- 82 Debitor qui promisit vendere pignus creditori, nisi solverit, poterit post diem præfinitam, purgata morâ, offerre pecuniam, ac rem retinere.
- 83 Utrum pactum legis commissoriae post contractum perfectum, ex intervallo adjectum subsistat.
- 84 Satisfit objectioni, ac rationi, quæ pro affirmativa opinione reprobata adducitur.
- 85 Pactum legis commissoriae an valeat si pecuniâ credita æquetur pignoris æstimationi? & num. 86. & 87.
- 88 Pignoris æstimatio an faciendâ secundum tempus, quo pecuniâ creditur, vel quo solvi debet ex conventionione, & n. 89.
- 90 Pactum legis commissoriae an firmetur juramento, & n. 91.
- 92 Renunciatio legum, quæ pactum legis commissoriae damnant, non sustinetur.

Tutoribus quondam Jure Civili non solum licuit, sed etiam incubuit pecuniam pupillarem dare fœnori, ita ut totius quantitatis, quam ratione administrationis percepissent, nisi aliâ utiliter collocarent, usuras pendere iudicio tutelæ cogentur leviores juxta regionis consuetudinem. l. Tutor qui 8. §. Sed si negavit, vers. Ex ceteris, l. Si tutor constitutus 16. cum similibus, de administrat. tutor. Molin. de just. & jur. tract. 2. disp. 224. n. 17. Tusch. lit. V. concl. 442. num. 34. Petr. Greg. Syntagm. lib. 13. cap. 10. n. 10. Leotard. tract. de usur. q. 20. n. 2. Cujac. ad tit. C. de usur. pupill. Guttier. de tutel. part. 2. cap. 9. n. 4. 5. Escobar. de ratiocin. cap. 14. n. 6. vers. Et hæc necessitas, Ofuald. lib. 15. cap. 19. ad fin. Bæza de decim. tutor. cap. 2. n. 92. 94. Ayora de partition. part. 1. cap. 4. n. 22. Barb. collect. l. 24. n. 15. C. de adm. tut.

Hæc tutorum obligatio similiter in hæredes transit, si administrationi se immisceant, aut petere pupillo curatorem, seu tutorem omittant, d. l. Tutor qui, §. Pecunie, l. Cum ostendimus 4. §. Usuras, de fidejuss. tutor. Tusch. ubi proxime, Guttier. numer. 21. Bæza, n. 95. Iodoc. Damouder. de patroc. pupill. tit. de interest. pupill. n. 46. Leotard. num. 13. Hermos. in l. 10. gloss. 4. n. 227. tit. 1. p. 5.

Ibi: Statim acceptâ tutelâ.

Usuræ pupillares non computabantur in tutorem à die suscepti muneris, sed post semestre, quod illis conceditur, ut pecuniam tutò, ac utiliter possint collocare: deinceps singulis annis bimelstri usuris tutor non oneratur, ut creditam pecuniam exigat, & iterum fœnori tradat, d. l. Tutor, qui §. Usuræ, d. l. Si tutor constitutus, Cujac. observat. lib. 5. cap. 12. Ofuald. ubi sup. Escobar. n. 4. Guttier. n. 27. Bæza n. 96. Hujusmodi dilasio denegatur tutori in proprios usus clam, & illicitè pecuniam pupillarem expendent, d. §. Usuræ, Cujac. ubi proxime.

Cursus verò usurarum, finita tutelâ, non suspenditur, sed usque ad restitutionem bonorum tutelæ persistit, d. l. Tutor qui, in fin. l. Lucius Titius 47. §. Questum, de adm. tutor. l. 1. §. ult. de usur. Cujac. ad tit. C. de usur. pupill. Leotard. ubi proxime, Guttier. n. 20. Pichard. in §. Tutores, n. 16. Inst. de oblig. quæ ex quasi cont. nasc. ubi limitat. num. 18. si tutor ab administratione se abstineat, l. 29. §. 1. de adm. tutor.

Est observandum quod si is, cujus bona administravit tutor, viginti annis omiserit rationes exigere, ac reliqua petere, præsumitur usuras remisisse à quo tutela finita est, l. Maxime 30. de administrat. tutor. l. Cum quidam 17. §. 1. de usur. Leotard. d. quest. 20. num. 22.

Ibi: Nec itidem tenebitur tutor.

Ubi tutor clam pecuniam pupillarem in proprios vertebat usus, onerabatur omnium gravissimâ usurâ, nempe centesimâ sic dictâ, quia singulis mensibus centesima fortis pars exsolvebatur ad rationem unius pro centenario, quæ sicut aliæ omnes, hodie abolevit. Tusch. sup. num. 34. Leotard. ubi proxime, Pichard. n. 14. Cujac. ubi pronuper, Ayora n. 30. Roder. de ann. reddit. lib. 3. cap. 10. n. 2.

Illâ verò facultas, & necessitas pecuniæ pupillaris fœnerandæ ita est temperata, ut si ex fructibus bonorum tutelæ pupillo alimenta possint ex-